

Előfizetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyedévre	3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árképzés nényben részesülnek.

Bélyegdíj 60 fillér.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi

Könyvnyomda és Papír-

árugyár részvénytársaság

Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető

közlemények, mint az előfi-

zetések és hirdetések ber-

mentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Március 15.

Régi népek nagy veszedelem idején az isten kien-gesztelése végett fogadást tettek, hogy a tavasz minden szülöttét és minden természetét feláldozzák. Ezt a fogadást nevezték szent tavasznak.

Nekünk is volt ilyen nagy, ilyen szent tavaszunk, amikor minden érzelmünk felolvadt a lelkesedésben és áldozatkészségben.

A hajnal pirja mosolygóbb, a nap sugara melegebb volt, mint egyébkor. Biztató fényvel ragyogtak a szegény emberre, aki századokig nem látott tiszta égboltot, derős fényt maga fölött.

Megmozdult az anyaföld; s az emésztő lázak és át-alkító szövetek földrengése közt ég felé tört mindaz, ami ezer esztendőn át forrongott, tüzelt, szűrődött belsejében.

Az áthévílt föld talaján új virágok nyíltak soha nem látott szingárgalagsággal; új gyümölcsök termettek égi zamatokkal.

Csodálatos tavasz volt az! A hóvirág nem halt meg, hanem föltámadást hirdetett; s a gyöngyvirág tiszta kelyhén piros harmat reszketett.

A könyvnyomtató gép beállott katonának, hogy az emberi jogokért és szabadságért harcoljon; a betű pedig puskagolyónak, hogy megbüntesse azt, aki az emberi jogok uralmát, a szabadság világhódító nagy hatalmát támadni merészi.

Ember-formába öltözött a meteor és szerte röpködött világra, gyujogva. Égbe röpült-e föl? földbe temetkezett-e? még ma sem tudjuk biztosan. Egy egész nép kereste sokáig, hogy kincstárát gazdagítsa vele. S hogy nem találhatta meg: a csillaghullás földjén emelte fel kincses-házát, bucsu-járó helyét.

A hétköznapi ember is átalakult az új napfénytől, új illattól, meleg szellők teremtő lehelletétől, a szárnyakra emelkedett szellem táplálékától, égi szikrák gyújtó tüzeitől. Az embereket szétválasztó korlátok leomlottak; egy nagy nemzet kicsinyjé-nagyját boldogságban és szenvedésben, életben és halálban egyesítették a történelmi pillanatok.

Enek a nagy tavaszunk, az ifjú Magyarországnak, a teremtő lelkesedésnek emlékét őríti ma az egész ország. Ünnepejük mi is ezt a napot, a magyar alkotmány-nak, a jogegyenlőségnek ezt a vérrel avatott szent ünnepét! Lobogjon a lelkesedés lángja szemeitekben; hangozzék az Istenet kérő zsolozsma ajkaitokon; dobogjanak fel, emelkedjenek a magasba szíveitek!

De a lelkesedés örömhajjai közt jusson idő az oku-

lásra is. Felszárad jelentékeny idő egy nemzet életében. Haladtunk-e annyit, amennyi időt és erőt a haladásra kellett fordítanunk? Erősödünk-e annyit, amennyit a nagy napokban várni és remélni tudtunk? Láttunk-e elég biztositókat, hogy a nemzeti haladás és erősödés utjából soha többé ki nem tereltetünk, rajta soha többé meg nem akasztatunk? A multon való merengésünk és lelkesedésünk csak úgy lesz igazán termékeny, ha ezen kérdések sulya mérsékli bennünk az öröm szertelenségeit.

Nemzeti létünk azon új esztendejében kitűzték az akkori jövő s a mostani jelen egész programját. Az országgyűlés fél hónap alatt egy egész új alkotmányt dolgozott ki, tárgyalt le s terjesztett királyi szentesítés alá; és egy fél év alatt egészen modern állam vadonat-új kereteit rakta le.

A program pontjai azóta mind valóságra váltak-e? A keretek ki vannak-e már töltve tartalommal? Vagy legalább dolgozunk-e rajta sürgősen, izgatottan, minden percznek drágasága és helyrehozhatatlansága szerint?

Egyek vagyunk-e a nagy teremtő munkásságban, ebben a nemzeti létkérdésben, mint akkor egygyé forrott az egész magyar nép; ebben az erőgyűjtésnek s a mulasztást nem tűrő, energikus, felelősségteljes, kötelel éberségnek művében egyek vagyunk-e?

Nem fecsérik-e az országos ügyek tanácsosai a munka drága idejét közönyösséggel, önző személyi és pártcélok küzdelmeivel, mikor mindenfelől borus felhők, idegen érdekek hatalmas, veszedelmes, nemzetellenes rémei ólalkodnak körülöttünk?

A magyar állam teljes erejét és méltóságát kifejtjük-e azokkal szemben, akik osztályok, felekezetek, fajok s egyéb szempontok szerint akarják az egységben rejlő erőt gyöngíteni?

Foglalkoznak-e eleget és komolyan a magyar közgazdaság kérdéseivel? Belátjuk-e már, hogy csak az a nemzet lehet igazán független és művelt, amelyiknek hozzávaló vagyona van?

Ma már a lelkes megemlékezés mellett ilyen kérdésekkel is kell foglalkoznunk. Nem elég csak az eszméket hangoztatni, hanem dolgozni kell a megvalósításukért, sürgősen, mindannyiunknak.

„Az események romboló szele nem fű jelenleg s a porsemek nyugton hevernek biztos helyökön. De ha föltámad a szél, mielőtt egygyé olvadnánk: el-szetszór örökre, a nagy világnak minden részibe, hogy soha többé meg nem leljük egymást.“

L. I.

Másolat. 135702/VI. b. szám. M. kir. Belügyminiszter. Körrendelet valamennyi törvényhatóságnak. A „Spitzer“-féle arczkenőcs név alatt forgalomba hozott kendőző szer, az országos bírósági vegyész által megejtett vizsgálat tanúsága szerint, anido higany chloridot (Hydrargirium bichloratom ammoniatum, Mercurias praecipitatus albus) tartalmaz. Minthogy ezen vegyület a leg-erősebb mérgek közé tartozik, s mint ilyen a hivatalos gyógyszerkönyvben két kereszttel van megjelölve s így azt a gyógyszerész csakis elzárt helyen tarthatja és csakis gyógygyakorlatra jogosított orvos által szabályszerűen kiállított rendelvényre szolgáltathatja ki, a Spitzer-féle arczkenőcsnek forgalomba hozatalát ezenel eltiltom. Felhivom tehát a törvényhatóságot, hogy közegeit utasítsa, miszerint nevezett szernek forgalomba hozatalát éber figyelemmel kísérik és előforduló esetben az illető forgalomba hozó ellen a törvényszerű megtorló eljárás folyamatba vétele iránt intézkedjék.

Budapesten, 1900. évi február hó 19-én. A miniszter helyett: J a k a b f f y s. k. allamtitkár.

Sz. 3860/900. Alsófehér vármegye Alispán-jától. Valamennyi járás tekintetes főszolgabirójának és mindenik város tekintetes polgármesterének.

Ezen körrendeletet másolatban a szükséges felügyelet és ellenőrzés gyakorlása végett oly felhívással közlöm, hogy ezen eltiltásról a felügyelete alatti területen lakó orvosokat, gyógyszerészeket ezen szer tartásától s el-árúsításától tiltsa el.

Nagy-Enyeden, 1900. március hó 5-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

Werner Gyula dr.

országgyűlési képviselő beszéde, tartotta a képviselőháznak február hó 16-án tartott ülésében.

(Folytatás.)

A régi Erdélyben ez érzelmi egység, amelyet Szilágyi Dezső megjelölt nagy, hatalmas orvosszernek, nagy mértékben megvolt. Oly magyar világ volt akkor, amelytől ma szemünk káprázik. Akkor nem volt oly gyűlölt a magyar nyelv, mint ma, mert a szász univerzítás magyar köriratokat küldött a vármegyékhez, mert a szász városi tanács akárhányszor oly iratokat is magyarul fogalmazott meg és adott ki, melyeket aláírtak hivatalosan; mert Beszterce város jószágainak kezelői abban az időben magyar jelentéseket küldtek a szász

TÁRCZA.

Március 15-én.

Elnyomták. Láncra verték, hogy ne lássa Ragyogni a szabadság kék egét.
Madár száll merre hajtja szárnyalása,
Patak lejt, furva át hegy tőmkelegét:
Csak a magyarnak ne legyen szabad
Az útja, hol más már oly rég halad?!

Látom, mint tépi szét nyugzó biliacsét,
Mint törí át a gátot vad dühe,
Szabadságért áldozza földi kincsét,
Mivel nem élhet perczig nélküle,
Szabadságért szerelmét, életét, —
És szilajon rout, zsarnokság, feléd.

Látok nagy hősöket életre kelni,
Amint bátrak élére állanak;
Nagy hőst, kinek másért meghalni semmi,
Saját éltével szembe' csak hanyag.
Látok hős dalnokot véres csatán,
Amint sóhajt, utolsó: „Oh, hazám!“

S hallom — oh, hallom — haldokló vitézek
Reményvesztett végső jaijait:
„Elveszve hon, el a családi fészek,
A más világon sincs keresni mit!“
S a néma táj fulasztó ködben áll,
Sohol derű, fény, élet — csak halál.

Az égen nem ragyog egy csillagocska,
Hogy hintse a reménység sugarát;
Sohol, sohol sejtelmes égi posta,
Mely jobb jövőről hírt álomban ad.
Nem zöldül a virány, uem zeng líget:
Megyafagyhalt mindent dermesztő hideg.

De im'! — egyszerre csak gyérül a felhő,
Mig lent a völgyben oszló köd borong,
S a fényhozó kelet boltjára feljő
Ködűző, rég nem látott napkorong.
Eltűnik gyorsán jég és hómező,
S a sárból im szüppompa tör elő.

Megcsendül újra sűrű erdő mélye,
Lomb nő ki fának kerges ágirul,
Feltámadás, új élet tiszta fénye

Minden bogon, fűszalon felpírul.
Mit semmi földi kény meg nem akaszt:
Megérte népünk ujhól a tavaszt.

És izmosodni kezdett sarjadása
A vértől ázott téren bújamód',
S hogy a világ is bámétkolva lássa,
Előljár sokba' már az elhagyott.
Mit más nép hosszú századon halad,
Mi megtevők azt egy pár év alatt.

Ami varázserővel ráuk lehelve,
Lám, visszahozta ismét a tavaszt,
Mi a rögtön voná viráglepelbe
S évezred múlva új éltet fakaszt;
S kik sinyló nemzetünk meggyógyíták,
Hogy másik ezredre hajt az ág:

Légy üdvözölve, áldott nap sugára,
Fajunkban pusztíthatlan őserő!
S akiknek hire földteket bejára,
Titeket is minden tavaszalón
Magasztaljon a szélnek harsonája,
Magyar nemzetnek égi fiait:
Arany, Kossuth, Petőfi, Jókai!

Farnos Dezső.

városok előjárásainak; mert a moldvai havasföldi fejedelmek, főemberek, sőt török basák magyar leveleket küldtek a városoknak.

Básta szintén egy pár magyar levelet írt a szász városok előjárásainak, sőt Mihály vajda, akinek szobra Erdélylyel fenyegetőleg néz most farkasszemét, Erdélyben tett rendelkezéseit mind magyar nyelven fogalmazta. A dákoromán törekvések e hóse 48 óráig sem tudta volna magát megtartani Erdélyben a magyar nyelv és a magyar katonák nélkül.

De ami már igazán a nagy társadalmi rokonszenv jele: a szász városoknak polgármesterei és tisztviselői még az univerzitás nevében kiadott iratok alá is megmagyarosított neveket írtak. Így Huet, híres szebeni polgármester, Süvegnek, Hecht Csukának, Amand Végnek, Keiser Császárnak stb. írta magát. Sőt a szászok egyik legérdekesebb és legtragikusabb végű alakja, Sax von Hartenegg szász gróf is Szász Jánosnak nevezte magát. II. József császár idejében a szász lelkészek, a szász polgárok, sőt a parasztság is magyar szabás ruhát viseltek. Nem esett meg Erdélyben magyar háznál lakodalom, hogy arra a szász városoknak és székeknek főbb emberei meg ne lettek volna hívva, kik szívesen elmentek, nem feledkezve meg a nászajándékról sem.

Ime, a társadalmi és a családi élet vonatkozásai így hatnak ki a politikára. Az az egymást megbecsülő, testvéri összefaragás, egyszerű örömben gazdag társadalmi élet, amely akkor Erdélyben folyt, így biztosította az érzelmi egységet és ez az érzelmi közösség tartotta erős vállain azokban a nehéz, viszontagságos időkben a magyar nemzeti politikát. (Tetszés jobbfelől.)

Nekünk a nemzetiségek szívében összedől ezt az egész érzelmi világot újra meg kell alkotnunk s e tekintetben a társadalomnak nagy kötelességei vannak. (Ugy van! jobbfelől.) A társadalom a maga finom, gyengéd, ezer meg ezer százból összehajló érzelmi és érdekhálózatát kell, hogy raborítsa a nemzetiségi társadalomra. Érintkezni kell velük meg kell ismerni, meg kell szeretni kulturájukat, eszjárásukat, gondolkodásukat, szokásaikat és kedvteléseiket.

Az állam maga jó példával jár elől egyszer-másszor egyik-másik intézkedésében, de még e téren nagyon sok a teendőnk. Így például rámutatok egy bajra. (Halljuk! Halljuk!) A nemzetiségi értelmiség folyton növekedik. Ezen nemzetiségi értelmiségnek elhelyezését az államnak — szerintem — fokozottabb mértékben kell gondoskodnia. (Ugy van!)

Kötelessége tehát az államnak arra törekedni, hogy ezen mindig növekedő nemzeti értelmiség válogatott színe-java az állami pályákra tudjon, vagy legalább azokat keresse, mert eddig azt a veszedelmes tünetet látom, hogy a nemzetiségi értelmiség visszavonul az állami pályáktól. Ha a szászoknál ez nincs is úgy, de a románoknál igen is így van, és ez veszedelmes tünet, mert arra vall, hogy a nemzetiségi értelmiséget valamely politikai cél kedvéért igyekeznek távol tartani az állami befolyás sferájától. (Ugy van! jobbfelől.) De ha már a társadalom és állam ily tevékenységétől én sokat várok, nagy súlyt helyezek arra is, hogy jól érezzék magukat a magyar államban a népnek milliói. (Halljuk! Halljuk!) Azoknak tehát, akik a nemzet élén állnak, nem volna szabad egyetlen rendszabályt javasolni, egyetlen rendeletet kiadni, vagy egyetlen rendelkezést sem tenni, hogy azon ne csillogjon a nép iránt érzett szeretetnek legalább is egy harmatcseppje. (Általános tetszés)

Nem azt akarom ezzel mondani hogy a politika, hogy a magyar állami élet e téren eddig elhanyagolta kötelességet. De amikor nyugodt a parlamenti helyzet s elővehetjük a megoldandó nagy égető reformokat, akkor azt hiszem, szükséges hangsúlyozni, hogy az állami szempontok érvényesítésén felül a nép érdekeinek hatályosabb védelme vezessen minket reform-törekvéseinkben. (Általános helyeslés.) Itt van a közigazgatás reformja. (Halljuk! Halljuk!) Sokkal jobban kifogytam az időből. (Halljuk! Halljuk!) sem hogy mai közigazgatásunk hibáit most tüzetesen bírálhatnám, részletesen ismertethetném. De meg őszintén megvallom, hogy ezekről a nagy, gyökeres, végig ható közigazgatási hibákról, melyeket a városok és vármegyék kormányzatának terhére rónak, nekem közvetlen tapasztalásom nincs.

Az a vármegye, melynek egyik kerületét képviselem, hol a közigazgatás gépezetében az állami felügyelet szempontjából évekig szerencsem volt betekinteni, például szolgálhat arra. (Zaj balfelől. Halljuk. Halljuk! a jobboldalon.) hogy hibás és hiányos törvények rossz hatását is lehet élellyel érzékelni, ha a közigazgatás elen jó és tapintatos emberek állnak. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás balfelől.) Az a vármegye, amelyikről szólok, nemzetiségi vármegye, hol 1848-ban a híres balászfalvi mezőkön legelőször gyúlt ki a polgárháború tüze. Ezen vármegyében a nemzetiségi intelligenciának

és vagonnak ma is nagy erőtelepei vannak és ebben a vármegyében egy kötelességtudó tisztikar és okos és tapintatos vezetése nem csak az állami érdekeket óvja meg teljesen, de a legnehezebb viszonyok közt is fenn tudta tartani a nemzetiségi békét, a románok érzelmeire kiengesztelőleg hatott és a nép vezetését még is szorososan a kezében tartotta. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás és zaj balfelől.)

(Vége következik)

A marosujvári takarékpénztár közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

A marosujvári takarékpénztár részvénytársaság márczius hó 4-én délután 3 órakor tartotta meg IV-ik rendes közgyűlést, melyen 579 részvény képviselőben 33 részvényes 515 szavazattal volt jelen.

A közgyűlést gróf Bethlen Sándor igen szép és lelkes beszéd kíséretében nyitotta meg. Az élénk eljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után dr. Bikfalvi Károly igazgató terjesztette elő az igazgatóság következő jelentését:

„Tisztelt közgyűlés! A lefolyt 1899. év pénzügyi tekintetben egyike volt a legnyomasztóbb éveknél. A nagy penzhiány és mondhatni világszerte magas kamatláb nagy pangást idézett elő a kereskedelem minden ágában. Örömmel jelenthetjük, hogy a kedvezőtlen pénzügyi év dacára társaságunk üzletköreibe nem visszaesést, hanem elég szép emelkedést konstatálunk.

1. Részvénytőlkenkből, amint a t. részvényeseink mindegyikének nyomtatásban megküldött zárszámadásunk mérlegszámlájának tartozik oldala mutatja, csak 9000 forint vagyis 18.000 korona maradt befizetetlenül, tehát az alapszabályaink 4. §-ban előírt befizetési részletek pontosan teljesítve lettek. Meg kell jegyeznünk, hogy a részvénytőke számlánkon az évi zárlatkor csak azon részvényekre befizetett összeget számoltuk el, melyek teljesen befizetettek. A nem teljesen befizetett részvények alapszabályaink 4. §-a szerint, a teljes befizetésig mint betétek kezelendők, s mivel ezekre is nagyobb összeg befolyt, a 2 év előtt kibocsátott 600 darab új részvény a kitűzött határidőre, az 1900. év. július 1-re előreláthatólag teljesen be lesz fizetve.

2. Tartaléktőlkenk az 1898. év végén kimutatott 4028 kor. 44 fillérről 6302 kor. 44 fillérré emelkedett, melyhez ha a lefolyt év nyereségéből megajánlott 1020 korona dotációt hozzácsatoljuk, tartaléktőlkenk a mai napon 7322 korona 44 fillérinyi összeget fog kitenni.

3. Betét-számlánk a kedvezőtlen és válságos pénzügyi év dacára, ha nem is rohamos, de elég szép emelkedést mutat. Ugyanis

az 1899. év. december hó

31-én betétünk volt. . . . . 112,318 kor. 88 fill.

az 1898. év december 31-én

volt pedig betétünk . . . . . 90,401 „ 42 „

a betét-emelkedés tehát. . . . . 21,917 kor 46 fill.

Betét-könyvecskénk száma 182-ről 221-re emelkedett, évközben megszűnt 6 könyvecske, s így maradt az év végén 215 betéti könyv, szaporodás a lefolyt év folyamán 33 könyv. A betett összeg nagysága szerint azon összeállításban, melyet évenként az országos statisztikai hivatalnak beküldnünk kell, betéteink a következőleg oszlanak meg:

Betét-könyvecskénk van	0—	20 kor.-ig	86 db.
	20—	100 „	36 „
	100—	200 „	24 „
	200—	1000 „	39 „
	1000—	2000 „	16 „
	2000—	4000 „	7 „
	4000—	10,000 „	7 „
Összesen			215 db.

4. Visszleszámitolási üzletünket, vagyis a más pénzügyintézetektől felvett pénzügyi mennyiségét a fellette magas kamatláb miatt csökkentenünk kellett. A kamatláb a lefolyt évben általában hallatlan magas volt, hosszabb időn keresztül 7—7½%-ot, sőt 8%-ot is meghaladott. Ennélfogva az 1898. év végén 63884 kor. 2 fillért kivéve visszleszámitolási számlánkat 43044 kor. 20 fillérré szállítottuk le. Visszleszámitolási kamatláb pedig 4183 kor. 54 fillért fizettünk.

5. Váltótárczánk, mely a társaságunk kezelésére bizott összegek elhelyezését tünteti fel, volt

1899. év december 31-én . . . . . 249,504 kor. 84 fill.

1898. év december 31-én . . . . . 218,699 „ 52 „

Váltótárcza-emelkedés . . . . . 30,805 kor. 32 fill.

A váltótárczában kitüntetett összegből:

Váltókban van elhelyezve . . . . . 166,370 kor. 44 fill.

Kötelezvényekben . . . . . 27,989 „ 56 „

Jelzálogokban . . . . . 54,658 „ 84 „

Értékpapirokban . . . . . 486 „ — „

Összesen 249 504 kor. 84 fill.

Az év folyamán leszámított váltók száma 4053 volt, míg kötelezvényekben 315, jelzálogokban 121 és érték-papirokban 3 kölcsön van elhelyezve.

Ami a tulajdonképeni üzleti eredményt illeti, azt veszteség- és nyereség-számlánk tünteti fel. E szerint a nyereség vagyis bevétel 26,871 korona 78 fillért tesz ki, melyből a folyó kiadásokat, illetve veszteséget, u. m. adó, házber, betéti kamat tisztí fizetések stb. levonva, az 1899. év tiszta nyeresége gyanánt 8817 kor. 96 fillér marad fenn, 659 kor. 38 fillérral több, mint a megelőző évben.

Az 1899 évi tiszta nyereséghez 8817 kor. 96 fill. hozzáadva az 1898. évi nyereség-átvétel . . . . . 1013 „ 74 „

felosztásra kerül . . . . . 9831 kor. 70 fill.

Ez összeg felosztására nézve alapszabályaink 79.

§-nak intézkedését szem előtt tartva, igazgatóságunk a következő javaslatot terjeszti a t. közgyűlés elé:

1. A teljesen befizetett részvények után járó 50% kamat és osztalék fejében adassék részvényenkint 8 korona (80%) osztalék. Az 1899. évben teljes osztalékban 671 részvény részesül a 8 kor. = 5368 kor. — fill.
2. Tartalékalapra . . . . . 1020 „ — „
3. Az igazgatóság jutalékára . . . . . 1260 „ — „
4. A felügyelő bizottság jutalékára . . . . . 640 „ — „
5. Az igazgató jutalmazására . . . . . 130 „ — „
6. A tisztviselők jutalmazására . . . . . 200 „ — „
7. A szolga jutalmazására . . . . . 33 „ 70 „
8. Jótékony célokra . . . . . 180 „ — „
9. Nyereség-átvitel az 1900. évre 1000 „ — „

Összesen 9831 kor. 70 fill.

A jótékony célra szánt 180 korona felosztását igazgatóságunk a következőleg ajánlja keresztül vinni:

1. A marosujvári szegény iskolás gyermekek együletének . . . . . 40 kor.
2. A marosujvári ipariskolának . . . . . 10 „
3. Juchó-emlékszoborra . . . . . 20 „
4. A f.-ujvári gör. kath. leégett templom javára . . . . . 10 „
5. Az alsófehérmegyei gazdasági együletnek (alapítvány) . . . . . 40 „
6. A nagyenyedi Sport-egyletnek (alapítv.) 40 „
7. Az alsófehérmegyei tanító-egyesületnek a „Tanítók házára“ . . . . . 20 „

Összesen 180 kor.

Tisztelt közgyűlés! Midőn a fennebbiekben társaságunk mult évi működéséről beszámolni szerencsések voltunk, tisztelettel jelentjük, hogy igazgatósági megbízatásunk határideje lejárt, ennélfogva megköszönve a t. közgyűlésnek az irántunk taustított bizalmat, megbízatásunkat azon kérelemmel szolgáltatjuk vissza a t. közgyűlés kezeibe, hogy állásunkat legjobb belátása szerint és intézetünk érdekeinek megfelelőleg betölteni, jelen jelentésünket tudomásul véve, részünkre a felmentvényt, a felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után, az 1899. évre megadni sziveskedjék.

Ezután Bőjtthe Kálmán, felügyelő bizottsági elnök terjesztette elő a felügyelő bizottság következő jelentését:

„Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk jelenteni, hogy a felügyeletünkre bizott takarékpénztár ügykezelésének minden ágát a lefolyt 1899. évi üzletévben is beható vizsgálat tárgyává tettük. Tetelesen átnéztük a naplót, segédkönyvet és pénztárkönyvet s ellenőrzésünket — az üzlet menetét nyomon követe — kiterjesztettük mindarra, ami társaságunk vagyonérdekeivel kapcsolatban áll.

Az évi zárszámadásokat és mérleget behatóan megvizsgáltuk s miután azok adatai a főkönyvi számlák adataival egyezők, úgy ezeket, mint a nyereség-felosztási tervezetet, mely az alapszabályok vonatkozó intézkedésének megfelel, helyesnek találtuk, elfogadjuk és a tisztelt közgyűlésnek is elfogadásra ajánljuk.

Javaslatba hozzuk végül, hogy a fentiekre tekintettel, az elmúlt 1899. évi üzleti időre a felmentvény tisztviselőinknek megadassék.

A jelentéseket a közgyűlés tudomásul veven, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadja.

A közgyűlés utolsó pontját az új választások megajtése képezte. A Kovács Gyula nagyenyedi polgármester elnöke alatt működött szavazatszedő-bizottság jelentése szerint majdnem egyhangulag a következők választottak meg: Elnök gróf Bethlen Sándor. Elnökhelyettesek: Gróf Teleky Ádám, Fritz Pál. Igazgatóság: Dr. Bikfalvi Károly, Aschenbrenner Mátyás, Dunst Gyula, Kovács Gyula, László József, Sándor Jenő és dr. Winkler Albert. Felügyelő bizottságba: Bőjtthe Kálmán, Feiler Lázár, dr. Mátyás Mihály és Virág János.

A választás eredményének kihirdetése után elnök a közgyűlést élénk eljenzést közt berekesztette.

A miriszlói eset.

Egyik előző számunkban megjelent tárgyilagos megjegyzésünk a következő nyilatkozatot vonta maga után:

Tisztelt Szerkesztőség!

A nagyenyedi „Közérdek” folyó évi 18-dik számának Vegyes hírei közt ma vala alkalom olvasni „Miriszlóiak panasza” címen egy szenzációs közleményt, mely igen alkalmas arra, hogy „a miriszlói egyházi hatóság indolentiájának” bizonyítékul szolgáljon.

Mint hogy ez indolentia vádja első sorban engemet terhelhet: felhiva érzem magamat a közlő értesülésével szemben — a t. szerkesztőség szives engedelmével — a valódi tényállásra röviden rámutatni.

Tény, hogy Sz. J. miriszlói lakos a múlt hó elején súlyos testi sértés következtében meghalt, és ez eset — melyhez hasonló békés községünkben emberemlékezet óta nem történt — csakugyan nagy izgalomba hozta az egész lakosságot. Csendőrök, s később a járási főszolgabíró megtartották az előleges vizsgálatot. A tettesek kikerültek T. M. és Sz. J. ifjú emberek személyében, akik őszintén be is vallották, hogy Sz. J.-re ök, mérték a súlyos csapásokat, midőn ez sötét este adáz szidalmak közt vasvillával rátámadott a D. J. házára. A negyedik szomszédban lakó Tólas György egyh. gondnok — D. J.-nek komája — is oda futott a nagy lármára, s igyekezett a mérgében csaknem önkivületi állapotba jutott Sz. J.-et lecsillapítani és eltávolítani; de semmi ütő eszköz nem volt kezében, nem is bántalmazta a dühögőt, míg ellenben ez a keretlen közbenjárót felpofozta és földhöz vágta.

Ezt a vizsgálat világosan kiderítette: Tólas György tehát legkevésbé sem „véreskezű ember”. Tudja ezt az egész falu, a szerencsétlen áldozat 3-4 legközelebbi rokonát kivéve, akik nem akarják tudni, s Tólas Györgyöt — valami egyéb nehezítésükért is — „gyilkos” névvel kívánják megbélyegezni. Innen eredhetett az a hír, mely, közlő szerint, „köztudomású”.

Leszámítva ezt a három négy egyént, nem is botránkozik meg abban senki, hogy Tólas György maig az egyház kurátora. Mint hogy bünt nem követett el, vád alá helyezve sincs: nem tartottam volna indokoltnak ezt a becsületes, önzetlen, buzgó embert kurátori hivatalából elmozdítani.

Ha gyülekezetemnek a megrendítő gyászeset által közvetlenül nem érintett s így elfogulatlan ítéletre képes tagjai kívánják Tólas György elmozdítását, avagy ha őt a kir. törvényszék — az előleges vizsgálat eredményének dacára — vád alá helyezné: akkor tudni fogom kötelességemet.

Miriszlón, 1900. márczius 8-án.

Tisztelettel
Sándor János.
ev. ref. lelkész és esperes.

Az „audiatur et altera pars” elvénél fogva helyet adunk a fenti nyilatkozatnak, sajnálattal kell azonban kijelentenünk, hogy inkriminált közleményünknek egyetlen betűjét sem vonhatjuk vissza és a helyzetet — az alább kifejtendő okokból ellenünk semmit nem bizonyító — nyilatkozat, csak annyiban változtat, hogy míg kifogásolt közleményünkben fentartással közöltük állításainkat, most mint bizonyos tényeket állítjuk olvasóink elé. Készlet pedig erre a bíróságtól és ügyészségtől nyert információk, mely egyedül illetékes fórumknál azon egyértelmű és határozott kijelentést vettük, hogy miriszlói Tólas György, ev. ref. egyházközségi kurátor, a kérdéses ügyből kifolyólag, két más társával együtt igenis bünyfenyitő vizsgálat alatt áll, ártatlansága kiderítve ez idő szerint egyáltalán nincsen!

Másik állításunkat, hogy t. i. Tólas György ezen tény dacára még mindig teljesít egyházi szolgálatot, maga a nyilatkozat erősíti meg.

Ezek tehát elvitázhatlan tények, melyeket hírlapírói kötelességünkben kifolyólag regisztrálnunk kellett annak idején. Hogy azután a felháborodás e felett nagy-e vagy kicsiny Miriszlón, azt nem vitatjuk, annyit azonban merünk állítani, ha ez nagyenyedi egyházközségünkben történe — feltéve, de meg nem engedve, hogy történhetne — a felháborodás bizonyára nagy lenne.

Máskülönbén mi a nyilatkozó Nagytiszteletű urat tetteiben befolyásolni nem akarjuk, ha ő ezen tények dacára a kérdéses egyént méltónak tartja arra, hogy egyházi funkciót végezzen, sőt hogy, mint bűjtő vasárnapján, az úrvacsora-osztásnál is segítkezzen, az egy bizonyos fokig az ő dolga, csak arra vagyunk kíváncsiak, mit szól ehhez az egyházi főhatóság!

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter László Albertet a magyarbükösi állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Nyugdíjazás.** Az alsófehérmegyei körjegyzők tiszteletben és közbecsülésben megvált Nestorát, Táncczos János vajdasági körjegyzőt 37 évi szolgálata után, e hó 13-án tartott ülésében nyugdíjazta — saját kérésére — a körjegyzői nyugdíj választmány. A közigazgatás sajnálattal válik meg e hü munkásától, ki irodáját mintaszerűleg vezette s bizonyára sokak kívánságát tolmácsoljuk, midőn azt óhajtuk, hogy a jól kiérdemelt — s fájdalom nem valami nagy — nyugdíját sok éven át háborítatlanul élvezze. A nyugalmazott az alsófehérmegyei községi és körjegyzői egyesületnek elnöke volt s ez is igazolja, hogy kártársai körében mily nagy tiszteletnek örvendett.

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Ezen uton is felhívjuk az adózó közönséget, hogy a m. kir. pénzügyigazgatóság által megállapított 1899. évi országos betegápolási pótdadó kivetési lejtrom Nagy-Enyed város adóhivatalánál folyó hó 15-től 22-ig bezárólag közszemlére ki van téve, az az érdekelték által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

— **Ismét tűzveszedelem.** A Bethlen-főiskolában támadott hetfőn veszedelmes szobabűz az ebéd utáni órákban, az egyik pedellusi szobában, hol a kemence körül felhalmozott gyújtó anyag, tűzifa és a körülötte levő padló gyuladt meg, valószínűleg egy kipattant szikrától. A szoba zárva volt és senki sem tartózkodott benne s így szerencse, hogy mielőtt a tűz nagyobb arányokat ölthetett volna, egy kis deak észrevette az ablakon át a veszedelmet, mire az ablakot betörve, a tüzet elfojtatták. Elővigyázat minden vonalon, főleg így tavaszi időben, mert az ezen időszakban leginkább előforduló tüzeseteknek majd minden esetben gondatlanság az előidézője!

— **Előfizetési felhívást** vettünk Szabó Ferencz nagyszentmiklósi polg. isk. tanár: „Rejtve hordott sebek” című regényére, mely e hó folyamán fog megjelenni s melynek előfizetési ára 2 kor. 40 fill. és az esetleges megrendelések f. év márczius 20-ig szerző címére küldendők. Szabó Ferencz jó névvel bír a szépirodalom terén, mit igazol az is, hogy a Kisfaludy-társaság 1898. évi pályázatán „Muzsikás familia” című művével ő nyerte el a Lukács Krisztina jutalmat és ez ösztönöz bennünket arra, hogy olvasó közönségünk figyelmét felhívjuk most megjelenendő művére.

— **Kutyaveszedelem.** Reüldörögünk egy-néhány nap előtt egy igen helyes rendeletet tett közzé, hogy t. i. az utcán szájkosár nélkül máskáló kutyák befogatnak stb. Ámde az intézkedés csak úgy ér valamit, ha az végre is hajtatik; már pedig a kutyák épen olyan tömegben és szájkosár nélkül kószálnak az utcákon most is, mint a rendelet kihirdetése előtt, ha pedig egy-egy lelkiismeretes polgártárs kutyáját szájkosárral bocsátja útjára, azt éri el vele, hogy a szájkosár nélküliek alaposan elgyámbszássák a magát védeni nem tudót. Több erélyt kérünk a rendeletnek végrehajtásánál!

— **A marosújvári bánya-altisztikár** február hó 24-én a Stefánia-bánya intézkedő termeiben egy bányászlobogó beszerzési költségeire zártkörű táncvigalmat rendezett, mely — tekintve, hogy a marosújvári intelligencia körében igen sok gyászoló család van — elég szép anyagi sikerrel végződött. A bányaltisztikár nagy fáradsággal, sok áldozattal igen csinosan és jó izléssel díszítették fel a tánctermet. Maros-Ujvárt rég láttunk oly szép báltermet; ez dicséretére válik a rendezőségnek. A rendezőség tagjai közül Schreiner István, Koblicska Károly, Göbel József és Márton Károly érdemelnek elismerést, mint akiknek oroszlan-részkül volt a rendezés nehéz munkájában. Felülízetek: Br. Kemény Géza orsz. gyűl. képviselő 40 kor. Fritz Pál bányatanácsos 2 kor. Domokos József főmérnök, Steiger Zsigmond 4—4 kor. Magyar Mihály 3 kor. Török Ferencz 2 kor. Sopp Mihály, Horváth Mihály, Ecsedi István 1—1 korona. Dr. Bikfalvi Károly 2 kor. Eszéki János, Rák János, Kis József 1—1 kor. Borbély János 2 kor. Marosán Athanáz bányáigazgató (Nagybánya) 6 kor. Bójthe Kálmán 2 kor. Ruzs János 1 kor. Szódagyári igazgatóság 16 kor. Cicimarra Richard 7 korona. Dunst Gyula, Gütter N., 2—2 korona. Harmath Jánosné (M.-Forró), Vild Tamás, Veress János, özv. Kodra Jánosné, Salamon Samu, Goldstein Samuel 1—1 korona. Fried Lipót (Tövis), Schmelzer Vilmos 4—4 korona. Virág János, Feiler Lázár 2—2 korona. László József 3 korona. Összesen 124 korona. Belépő-jegyekből 203 korona. Összesen 327 korona. Levonva a kiadást, 204 kor. 26 fillért, maradt tiszta jövedelem: 122 korona 74 fillér, mely összeg a posta-takarekpénztárba helyeztetett el. A felülízetőknek — mint Schmelzer Vilmos kereskedő urnak, ki szives volt a díszletnek egy részét díjtalanul átengedni — a rendezőség hálás köszönetet mond.

— „**Francziául 15 óra alatt** helyes kiejtéssel tanító nélkül megtanulni, a legőkeletesebb beszélgetésekkel” címet viseli egy 64 oldalra terjedő könyvecske, melyet Wittman Gyula nyelvmester és fordító készített. Parisba és a kiállításra utazók is megtalálják benne mindazokat a beszélgetéseket, melyek az utazás alkalmával, vasuton, szállodában, kiállításban stb. legszükségesebbek. Az ügyesen összeállított kis könyv olcsósága lehetővé teszi, hogy azt mindenki megszerezze. Ára 40 fillér. Kiadja Boros I. könyvkereskedése, Budapest Deák-tér 4.

— **A máriaczei gyomorcsépek** kipróbált, erős és kitűnő hatásuknál fogva gyomorgyengeségűl és emésztési zavaroknál a nép minden rétegében nagy, sőt növekedő kedveltségnek örvendenek. A máriaczei gyomorcsépek, melyek egy jónak bizonyult recept szerint a legjobb anyagokból készülnek, minden gyógyszerárban kaphatók. Megrendeléseknél ajánljuk tisztelt olvasóinknak, hogy legyenek figyelemmel a lapunk mai számában foglalt erre vonatkozó hirdetésben látható védjegyre és aláírásra, melyekkel a valódi máriaczei gyomorcsépek csomagolása történik.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomtatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Alsófehér vármegye alispánjától.

Sz. 4001/900.

Pályázati hirdetmény.

Abrudbánya rendezett tanácsu város polgármesteri állása lemondás folytán üresedésbe jöven, ezen 2800 korona évi fizetéssel javadalmazott állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és családi állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat, minősítésüket és egyéb életviszonyaikat feltüntető pályázati kérvényüket hozzám **április hó 15-ig** annál is inkább terjesszék be, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe nem vendem.

Nagy-Enyed, 1900. márczius hó 9-én.

Csató János

kir. tanácsos, alispán.

3008 1-1

Mária-czei gyomorcsépek

Figyelni a védjegyre!

Egyetlen a védjegy!

Egyesülettel hatnak, gyomorhajoknál nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, hűzős lehelet, felfujság, savanyú felbőfőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult **fejféjásánál**, amennyiben ez a gyomortól származott, **gyomortulterhelésnél** étellekkel és italokkal, **giliszták, májhajok és hámorroidáknál**.

Említett bajoknál a **Mária-czei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, amit száz, meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszerháza
Budapest, Király-utca 12. sz.

Védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

1904 17-24.

Eladó esetleg kiadó
bérbe

folyó év április 24-től kezdődőleg

Nagy-Enyeden porond-utca 4. sz. ház,
mely áll 5 szoba, konyha, kamara,
pince, istálló, emeletes gabonaraktárból. Értekezhetni levélileg

Dr. FEILER IGNÁCZ
ügyvédnél Brassóban.

3009 1-1

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖTÉNELEM
KLASSIKUS KÖNYVE, A LEG-
GAZDAGABB TÖRTÉNELMI
KEPTÁR

Tizenkét kötetben

Eddigél három kötet jelent meg. — Négyhavonként jön egy-egy kötet

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

fi teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók
közreműködésével:

Marczali Henrik

*****

Megrendelhető

**3 koronás
csékely havi
részletfizetésre**

e rendelőlap segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva hozzánk beküldendő.

**Révai Testvérek
Irodalmi Intézet
Részvénytársaság**

Budapest VIII., Üllői-út 18.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
megjelenésével minden más világtörténelmi mű elavult és értéktelenné vált.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretést és összetartást tanul.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemzeti a lelket

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktatva gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

czímű művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigél három kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötetezem magam a társaság pénztárába Budapestben a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékesse válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név: .....

Kelt: .....

Állás: .....

V. st. sz.

2075 4-12

Könyvnyomda.

Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdája rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

A főtéren levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollayekek, írónok, palatáblák, palavasszők, vonalzők, **rajzeszközök**, festékek, esetek, rajztáblák, rajztömbök, torlógummik, szivaesok, **könyvtáskák** stb. stb. kicsinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesíttetnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s ezeket gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Fótér 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomatványraktár.

Írószar-kereskedés.